

REMISSYTTRANDE

Diarienummer LI2024/01638

Landsbygds- och Infrastrukturdepartementet

li.remissvar@regeringskansliet.se

li.dl@regeringskansliet.se

Svensk Fågels yttrande om betänkandet

Animalieproduktion med hög konkurrenskraft och gott djurskydd (SOU 2024:56)

Branschorganisationen Svensk Fågel vill härmed tacka för möjligheten att inkomma med yttrande gällande betänkandet *Animalieproduktion med hög konkurrenskraft och gott djurskydd* (SOU 2024:56).

Svensk Fågel är branschorganisationen för matfågelproduktion och representerar ca 98 procent av produktionen i Sverige. Svensk Fågels medlemmar inkluderar hela värdekedjan, det vill säga avelsföretag, kläckerier, fodertillverkare, lantbrukare och slakterier.

Svensk Fågel välkomnar utredarens förslag och vill lyfta vikten av att stärka konkurrenskraften inom animalieproduktionen samtidigt som vi bibehåller eller stärker det goda svenska djurskyddet. Betänkandet innehåller många goda och väl underbyggda förslag som kan bidra till stärkt konkurrenskraft och bibehållet djurskydd. Detta yttrande kommer dock fokusera på de förslag som framför allt berör svenska matfågeluppfödare och som, om de införlivas, kommer stärka konkurrenskraften för dessa företagare och bidra till ett bibehållet och i vissa fall även ett stärkt djurskydd. För de förslag som gäller lantbruksföretag generellt, såsom viltskador, investeringsfrämjande åtgärder, samt förstärkning av företagarnas ekonomiska situation, hänvisar Svensk Fågel till Lantbrukarnas Riksförbund (LRF).

Svensk Fågel tillstyrker följande av utredarens förslag, vilka även anses vara av hög prioritet för svenska matfågeluppfödare:

4.10. Regeringen ger Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA, och Jordbruksverket i uppdrag att utreda möjligheten och konsekvenserna av att:

– Införa ersättning till djurägarna för förebyggande smittskyddsåtgärder samt utöka de offentliga ersättningarna för produktionsförluster, förstörda inventarier och sanering vid sjukdomsutbrott enligt epizootilagen (1999:657), zoonoslagen (1999:658) och lagen om provtagning på djur med mera (2006:806).

– Ta bort undantaget i zoonosförordningens 7 § för ersättning vid utbrott av salmonella till kycklingföretagare inklusive avelsbesättningar

Svensk Fågels kommentarer:

Gällande ersättningar vid utbrott enligt zoonoslagen råder en stor snedvridning av konkurrens både inom och utanför Sverige. Trots lång erfarenhet av smittskyddsarbete och låg förekomst av utbrott har inte svenska kycklinguppfödare (och avelsdjursuppfödare), trots anslutna till förebyggande smittskyddsprogram, rätt till samma ersättningar som sina kollegor som föder upp andra djurslag.

Ersättning enligt zoonosförordningen ges enligt bestämmelserna enbart till viss svensk animalieproduktion. De enda djurhållare som i princip är undantagna statlig ersättning idag är de som föder upp kyckling samt avelsdjur för sådan produktion. Ändringen i förordningen som uteslöt enbart slaktkyckling gjordes för många år sedan och det är osäkert om någon idag verksam vet bakgrunden. Sedan många år finns en föreskrift om *Frivillig förebyggande salmonellakontroll* för fjäderfäbesättningar där Svensk Fågels medlemmar, inklusive avelsuppfödare finns anslutna. Risken för salmonella har i och

REMISSYTTRANDE

Diarienummer LI2024/01638

Landsbygds- och Infrastrukturdepartementet

li.remissvar@regeringskansliet.se

li.dl@regeringskansliet.se

med många års hårt arbete inom *Frivillig förebyggande salmonellakontroll* reducerats väsentligt hos svenska besättningar. Den frivilliga förebyggande salmonellakontrollen i Sverige innebär att de omfattande åtgärder som krävs för anslutning minskar risken för smitta. Kraven har genom åren inneburit kostsamma investeringar för enskilda djurägare och resultatet är entydigt. Antalet smittade besättningar med matfågel har under många år legat på en mycket låg nivå. Trots framgången är inget system hundraprocentigt. Kontrollprogrammet fungerar effektivt genom att hindra diverse vektorer (fåglar, gnagare, foder, personal etc.) från att föra med sig smittämnet in till djurutrymmet. Foder, ventilation och "den mänsklig faktorn" kan dock under vissa förutsättningar fortfarande resultera i att en flock infekteras. Det är oftast inte möjligt att säkert säga exakt vad som brustit men de flesta är nog överens om att det ligger inom ramen för det som är svårt att påverka. Vid ett utbrott är det rimligt att dessa drabbade gårdar har rätt till samma ersättning som sina kollegor inom annan animalieproduktion.

Vid en jämförelse med andra medlemsländer i EU är Sverige ensamt om att inte ekonomiskt ersätta de kyckling- och avelsflockar som drabbas. EU:s zoonoslagstiftning innebär att ett utbrott ersätts med 50 procent, under förutsättning att det finns ett kontroll- och bekämpningsprogram som är godkänt av EU. En förutsättning är att resterande 50 procent utbetalas av den behöriga myndigheten i medlemsstaten. Bestämmelsen innebär att Sverige inte har rätt till ersättning från EU eftersom Sverige inte medger ersättning vid utbrott för slaktkyckling och avelsdjur. Som en jämförelse kan nämnas att danska företag/producenter har fått ca 8 miljoner kronor sedan 2018 (>24 miljoner kronor sen 2008) och med ytterligare 50 procent finansierat av danska myndigheten blir det mycket pengar till dansk fjäderfäproduktion. Svenska företag/producenter (till skillnad från övrig svensk animalieproduktion som får statlig ersättning) –bär själva kostnaderna för både provtagningsprogram, kostnad för avlivade djur, avlivning, destruktion och sanering. Detta innebär en stor snedvridning av konkurrensen mellan Sverige och andra EU-länder.

Svensk Fågel ser även positivt till förslaget om att införa utökade ersättningar till producenter vars djur drabbas av sjukdomar som faller inom epizootilagen och där djurhållaren har arbetat med förebyggande smittskyddsåtgärder. Det är rimligt att de som investerar i kostsamma åtgärder för att förhindra smitta får större ersättning än djurhållare som inte arbetat på samma förebyggande sätt. Statistiken visar att de besättningar som oftast drabbas av, till exempel fågelinfluensa, är mindre besättningar med bristande biosäkerhet. När dessa besättningar får ett utbrott, drabbas även andra besättningar via de restriktionszoner som placeras ut kring utbrottet.

4.12. Utred möjligheten att ge Jordbruksverket bemyndigande att godkänna nya kontrollprogram och ändra i befintliga program.

Svensk Fågels kommentarer:

Svensk Fågels Djuruomsorgsprogram är ett kontrollprogram som branschen, myndigheter och forskare tillsammans arbetat fram och som reglerar beläggingsgraden i kyckling- och kalkonstallar. Programmet implementerades på 1990-talet och har tillsammans med Fothälsoprogrammet varit ett mycket framgångsrikt koncept för att stärka djurskyddet i svenska kycklingstallar. Programmet är prestationsbaserat och endast de uppfödare som uppnår högst poäng och som har högst djurskydds- och smittskyddsstandard i sin uppfödning tillåts ha den maximalt tillåtna beläggingsgraden på 36 kg/m². Branschen har under årens lopp ett flertal gånger uppmärksammat myndigheterna på behovet av att utveckla programmet och anpassa det efter dagens moderna stallar samt att få implementera nya

REMISSYTTRANDE

Diarienummer LI2024/01638

Landsbygds- och Infrastrukturdepartementet

li.remissvar@regeringskansliet.se

li.dl@regeringskansliet.se

vetenskapliga metoder. Nuvarande program fyller fortfarande sitt syfte, särskilt i kombination med Fothälsoprogrammet och övriga kvalitetsprogram inom branschen, men skulle med ett bemyndigande om uppdatering kunna stärkas ytterligare och anpassas efter dagens kyckling- och kalkonuppfödning och den teknologi som finns tillgänglig. Det skulle inte bara stärka konkurrenskraften och minska den administrativa bördan för svenska matfågeluppfödare, utan även bidra till ett stärkt djurskydd. Erfarenheten visar att ett kontrollprogram ger flexibilitet för primärlantbrukarna, stärker djurskyddet samt stimulerar till ett gott samarbete med och tillit till kontrollmyndigheter. Branschen har under årens lopp, på eget initiativ, valt att utveckla och implementera egna djuromsorgsprogram som inkluderar djurskyddskontroller på kläckeri och avelsgårdar samt under lastning, transport och slakt. Att hela värdekedjan är inkluderad i Djuromsorgsprogrammet är världsunikt och sätter Sverige på kartan som en förebild inom djurskydd. Däremot är den delen som är ett av Jordbruksverket beslutat kontrollprogram och som berör djurskyddet på kyckling- och kalkongårdar i behov av att moderniseras så att Sverige kan bibehålla sin position som föregångsland.

4.12. Regeringen bör ge Jordbruksverket i uppdrag att:

– Minska det totala antalet bestämmelser på djurskyddsområdet samt, i högre utsträckning och där så är lämpligt och inte riskerar djurskyddet eller ojämlika förhållanden för djurägarna, införa ytterligare flexibilitet i Jordbruksverkets föreskrifter, till exempel genom fler målstyrda bestämmelser eller bestämmelser med villkor samt förenkla och så långt möjligt minska detaljeringsgraden.

4.14. Regeringen ska fortsatt arbeta för likvärdig tolkning, tillämpning och efterlevnad av EU:s djurskyddslagstiftning i de olika medlemsstaterna.

Svensk Fågels kommentarer:

Svensk Fågel är positiva till en förenkling och tydlighet gällande tolkning och implementering av både den svenska lagsiftningen och EU-lagsiftningen. I dagsläget finns många oklarheter, både gällande hur regler ska tolkas, men även hur de implementeras samt vem som är kontrollobjekt. Det finns även exempel på hur tolkningen av redan befintlig lagstiftning ändras utan förvarning eller utförd konsekvensanalys, något som orsakar stor osäkerhet bland företagen samt får betydande ekonomiska konsekvenser för hela näringen. Ett annat exempel är de allmänna råden som skapar rättsosäkerhet då de ibland tolkas som skall-krav och andra gånger ses som en rekommendation, är onödigt detaljerade eller ej anpassade till de olika djurslagens egenskaper och uppfödningssmodeller. Vidare är det av vikt att det finns en väl genomarbetad konsekvensanalys (både ekonomisk och ur djurskyddsaspekt) då den svenska tolkningen och implementeringen ska genomföras.

6.9. Regeringen ger Jordbruksverket i uppdrag att utforma en ordning för att godkänna standardiserade byggnadslösningar och inredningar. Om djurhållaren väljer sådana typgodkända byggnadslösningar utgår kravet på förprovning.

Svensk Fågels kommentarer:

Svensk Fågel har länge verkat för att införa en byggstandard för kycklingstall som kan ersätta den befintliga förprovningen och ser det som mycket positivt att utredaren valt att lyfta detta förslag i betänkandet. Det är i dagsläget mycket lite variation i kycklingstallars utformning och ändå kan branschen notera att bedömning och tillämpning vid förprovning skiljer sig mellan olika Länsstyrelser. Införandet

REMISSYTTRANDE

Diarienummer LI2024/01638

Landsbygds- och Infrastrukturdepartementet

li.remissvar@regeringskansliet.se

li.dl@regeringskansliet.se

av ett typgodkännande av kycklingstallar skulle minska den administrativa bördan och bli mer rättssäkert och förutsägbart för lantbrukare som ska investera i nya stallar. Det skulle även påskynda och effektivisera byggnadsprocessen, vilket verkar positivt för en ökad konkurrenskraft och möjligheten att öka produktionen av kycklingkött i Sverige. Svensk Fågel vill poängtera att branschen inte motsätter sig förprövningen i stort, utan kan se fördelarna med att behålla processen. Ett typgodkännande skulle inte innebära att förprövningen helt utgår, utan sedvanlig förprövning bör gälla i de fall där byggstandarden frångås.

Svensk Fågel avstyrker följande av utredarens förslag:

4.12. Regeringen ger Kunskapsnavet för animalieproduktion (RISE) fortsatt finansiering efter den nuvarande periodens utgång, förutsatt positiv utvärdering av verksamheten.

Svensk Fågels kommentarer:

Uppdraget med att skapa ett oberoende kunskapsbank för svenska lantbrukare är positivt, men ramen för hur Kunskapsnavet för animalieproduktion är satt, är inte anpassat efter de olika branschernas uppbyggnad och behov. Svensk Fågel representerar hela värdekedjan av svensk matfågelproduktion och har redan i dag ett väletablerat samarbete, både inom branschen och gentemot myndigheter och forskningsinstitut, samt en databas för kunskapsinhämtning, analys och uppföljning. Kunskapsnavet för animalieproduktionens nuvarande struktur innebär ett merarbete och onödigt komplicerat tillvägagångssätt för att förmedla de kunskaps- och utvecklingsbehov branschen har. Svensk Fågel anser att den finansiering som satsas på Kunskapsnavet för animalieproduktion hade haft större effekt på konkurrenskraft och djurskydd inom matfågelbranschen om medel hade utlysts för tillämpade projekt och utbildnings-/rådgivningsinsatser vars resultat gagnar svenska matfågeluppfödare.

Maria Donis

VD

Svensk Fågel

Anna Silvera

Hållbarhetsstrateg och Djurskyddsansvarig

Svensk Fågel